

своје запрепашћење дознао од учитеља свог и из буквара да он говори „босанским језиком“ а за Хрвата у Далмацији била је једина хрватска Велика Школа у Загребу стран Универзитет, чији се семестри и испити при постављању чиновника ни у шта нису рачунали. У опште је бечко и будимпештанско „културтрегерство“ међу Југословенима подсећало на онај закон у држави Вирђинији, који је са двадесет и пет камџија кажњавао преступ учити црног роба да чита и пише. У Истри је мучно више од половине обавезне деце имало прилике да походи школу; у Далмацији у више од три стотине села никако није било ни школске зграде; у Хрватској и Славонији један добар милион одраслих а у самом Загребу њих око 20.000 немају ни појма о азбуци, а у Босни и Херцеговини, чији је догугодишњи земаљски поглавар Калај рекао да је један жандарм важнији и драгоценији од пет учитеља сведоче скоро деведесет процената неписмених, довољно убедљиво противу четири деценије аустро-угарске владавине. Да би се целокупан подмладак народа снабдео уређеном наставом, морало би преко ноћ из земље изнети шест хиљада школа, а млада држава, трпећи под последицама рата, имала је празне касе. Па и при свем том, док свуда образовани лајци држе курсеве да би се искоренила неписменост међу одраслима, београдско се свеучилиште проширава са по једним медицинским и земљорадничким факултетом, које до сад није имало, а свеучилиште у Љубљани, које је раније онако дуго било оспоравано Словенцима, отпочело је, као и Нова Техничка Велика Школа у Загребу, своја предавања. Поред тога, да бисмо навели